

ALGEMEEN

De ondergetekenden menen uit het voorlopig verslag te mogen afleiden dat in het algemeen wordt ingestemd met de hoofdlijnen van het nieuwe beleid op het terrein van de dividendbelasting, zoals dat in de nota inzake de algemene herziening is uiteengezet en — voor zover het een wijziging van de bestaande wetgeving noodzakelijk maakt — in het ontwerp is neergelegd. Dit stemt de ondergetekenden tot voldoening, nu de tot dusverre bij de heffing van dividendbelasting gevolgde gedragslijnen als niet meer in overeenstemming met de eisen des tijds moeten worden beschouwd.

Zeer vele leden hebben uitdrukking gegeven aan hun bezorgdheid, dat de verhoging van het tarief van de dividendbelasting de positie van bepaalde Nederlandse n.v.'s, welke een beroep moeten doen op de buitenlandse kapitaalmarkt, zal bemoeilijken; zij denken hierbij met name aan gevallen waarin de verhoogde dividendbelasting niet volledig door het verlaagde tarief van de vennootschapsbelasting op uitgedeelde winst wordt gecompenseerd, omdat de uitdelende vennootschap buitenlandse winst heeft genoten welke van vennootschapsbelasting is vrijgesteld.

De ondergetekenden menen de zelfstandigheid van de dividendbelasting ten opzichte van de vennootschapsbelasting te moeten vooropstellen. Dit is het geval onder de bestaande wetgeving en dit autonome karakter van de dividendbelasting is in het ontwerp bewaard gebleven. Het maakt dan ook voor de heffing van de dividendbelasting geen verschil of de vennootschapswinst waaruit het dividend wordt uitgekeerd, hier te lande is behaald dan wel buitenlandse winst is die hier te lande niet aan vennootschapsbelasting is onderworpen. Dit uitgangspunt is ook in overeenstemming met de in andere Staten vrijwel algemeen gehuldigde opvattingen omtrent de positie van dividendbelastingen en komt tot uiting in het gebruikelijke patroon van de overeenkomsten ter voorkoming van dubbele belasting.

Zoals in de nota inzake de algemene herziening is vermeld pleiten zowel intern-Nederlandse als internationale overwegingen voor de verhoging van de dividendbelasting, terwijl die overwegingen er tevens toe voeren voortaan in verdragsverhoudingen de dividendbelasting, buiten deelnemingsverhoudingen, niet verder te verlagen dan tot 15 pct. Dit laatste is in vergelijking met andere Staten geenszins abnormaal maar brengt integendeel het Nederlandse beleid ter zake in overeenstemming met hetgeen elders reeds lang gebruikelijk is. Plaatst men dus de verstrakking van het Nederlandse standpunt in het algemene internationale beeld en bedenkt men voorts dat voor het merendeel der buitenlandse aandeelhouders geen drukvermeerdering zal optreden, omdat zij de ingehouden Nederlandse dividendbelasting op de belasting die zij in hun eigen land moeten voldoen in mindering zullen kunnen brengen, dan bestaat naar de mening van de ondergetekenden voor een verontrusting over de positie van de door de hier aan het woord zijnde leden bedoelde vennootschappen geen aanleiding. Dit wordt niet anders voor gevallen waarin die vennootschappen geheel of grotendeels buitenlandse winst uitdelen en, voor zover dit het geval is, in verband met de algehele vrijstelling

van die winsten niet het genot hebben van de voorgestelde tariefsreductie van de vennootschapsbelasting voor uitdelingen.

In dit verband zij nog gewezen op het in verdragsverhoudingen vrij algemeen aanvaarde beginsel dat de in concernverband naar een ander land vloeiende dividenden door geen of een zeer lage dividendbelasting worden getroffen; dit — voor Nederland zeer belangrijke — beginsel houdt een erkenning in dat het land van de eindschakel in de concernketen de hoogste aanspraak heeft op de heffing van dividendbelasting, ook al is de winst uit het buitenland afkomstig.

De aan het woord zijnde leden hebben opgemerkt dat hun bezwaren in het bijzonder gelden waar de buitenlandse aandeelhouder een in de Verenigde Staten van Amerika gevestigd pensioenfonds of beleggingsmaatschappij is, omdat deze lichamen de ingehouden Nederlandse dividendbelasting niet kunnen verrekenen met door henzelf te betalen belasting. De hierbedoelde lichamen ontvangen thans krachtens de overeenkomst ter vermindering van dubbele belasting met de Verenigde Staten Nederlandse dividenden vrij van Nederlandse dividendbelasting. Onder het beoogde gewijzigde regime zal, indien de overeenkomst met de Verenigde Staten is aangepast aan het nieuwe Nederlandse beleid voor dividenden, Nederlandse belasting op de dividenden drukken welke 15 pct. zal bedragen. De vraag is nu of deze omstandigheid het bezit van Nederlandse aandelen in die mate minder aantrekkelijk maakt, dat voor Nederlandse vennootschappen de toegang tot de buitenlandse kapitaalmarkt wordt bemoeilijkt en bijzondere voorzieningen ter zake vereist zijn.

Te dien aanzien zij vooropgesteld dat een heffing van 15 pct. dividendbelasting voor de hier in het geding zijnde groep van buitenlandse aandeelhouders niet betekent, dat Nederlandse aandelen fiscaal minder aantrekkelijk worden dan aandelen van de vele Staten welke reeds nu belasting heffen op naar het buitenland vloeiende dividenden, maar slechts een geval van een ongebruikelijk voordeel dat de voorheen gevolgde Nederlandse verdragspolitiek biedt. Overigens moet worden bedacht dat gedurende het laatste decennium het koersverloop van de desbetreffende aandelen zowel in opgaande als in neergaande lijn schommelingen te zien heeft gegeven, die het rendement meermalen met 50 pct. of meer deden af- of toenemen. De mate van aantrekkelijkheid van Nederlandse aandelen vertoonde aldus een sterk wisselend beeld los van de Nederlandse belastingheffing op uitgaande dividenden. De factoren welke bovenvermelde schommelingen bepaalden, hielden veelal in het geheel geen verband met het actuele rendement der aandelen, doch met verwachtingen omtrent de groei van de desbetreffende vennootschappen. De ondergetekenden zijn er dan ook geenszins van overtuigd dat van een bescheiden rendementskorting voor een beperkte categorie buitenlandse aandeelhouders een zo ingrijpend effect kan worden verwacht, als de hier aan het woord zijnde leden blijkbaar vrezen.

Het vorenstaande kan naar de mening van de ondergetekenden tevens dienen als een antwoord op de vraag van verscheidene leden omtrent de invloed die de heffing van dividendbelasting op Nederland verlatende dividenden heeft op de aantrekkelijkheid van het bezit van Nederlandse aandelen voor buitenlandse investeringsmaatschappijen, welke in eigen land geen belasting verschuldigd zijn. Zij willen ter aanvulling van hetgeen hierboven is vermeld nog opmerken dat indien de Nederlandse dividendbelasting op dividenden welke naar belastingvrije buitenlandse investeringsmaatschappijen vloeien, naar een afzonderlijk laag tarief zou worden geheven, er zich situaties kunnen voordoen waarin het voor houders van Nederlandse aandelen fiscaal voordelig wordt hun bezit in te brengen in een buitenlandse investeringsmaatschappij.

Dezelfde verscheidene leden hebben als hun mening uitgesproken dat voor bepaalde winstdelende obligaties (klantenobligaties en winstdelende personeelsobligaties) een uitwijkmogelijkheid in de wet dient te worden opgenomen. De ondergetekenden wijzen erop dat de winstdelende klanten- en personeelsobligaties ook verkregen kunnen worden door anderen dan kleine spaarders, hetzij reeds onmiddellijk bij de uitgifte, hetzij

door een latere overdracht. Zo is in het enige aan de ondergetekenden bekende geval van klantenobligaties in ruime mate gebruik gemaakt van de mogelijkheid kleine coupures te verwisselen in stukken van f 1000, die ter beurze worden verhandeld. In de praktijk zal dan ook een niet te verwaarlozen deel van deze winstdelende obligaties in handen zijn van personen die in de inkomstenbelasting worden betrokken. Deze stukken onderscheiden zich daardoor duidelijk van de effecten waarvoor in het ontwerp van Wet houdende fiscale faciliteiten voor bezitsvorming met betrekking tot effecten (gedrukte stukken, zitting 1960—1961 — 6471) een vrijstelling van dividendbelasting in uitzicht is gesteld. Ook echter voor zover deze stukken toebehoren aan personen te wier aanzien met de heffing van loonbelasting wordt volstaan, zien de ondergetekenden geen aanleiding tot het scheppen van een uitwijkmogelijkheid. Deze zou nl. moeten bestaan òf in een vrijstelling van inhouding van dividendbelasting, òf in een ruimere teruggaafmogelijkheid dan die, welke is voorzien in artikel 51, tweede lid, van het ontwerp van Wet op de inkomstenbelasting 1960. Een vrijstelling van inhouding van dividendbelasting moet met name voor de winstdelende klantenobligaties afstuiten op de omstandigheid dat deze stukken ook verkregen kunnen worden door niet hier te lande wonende personen. Een verbijzondering van de algemene regel dat teruggaaf van dividendbelasting kan plaatsvinden indien het ingehouden bedrag meer dan f 10 beloopt, achten de ondergetekenden evenzeer bezwaarlijk. Zij zijn van oordeel dat deze procedure niet als een moeilijke mag worden gekenschetst, en dat een bedrag van f 10 toch wel het minimum is dat geëist moet worden, willen de administratieve bemoeienissen van de belastingdienst nog in een enigszins redelijke verhouding staan tot het belang van degene te wiens laste de dividendbelasting is ingehouden.

Het verheugt de ondergetekenden dat verschillende leden uitdrukkelijk hebben verklaard zich zeer wel te kunnen verenigen met de voorgestelde verhoging van het tarief van de dividendbelasting op de door de ondergetekenden aangevoerde gronden. Voor een antwoord op de bij deze leden gezeten vraag of met de belangen van een Nederlandse n.v. welke haar winst voornamelijk of uitsluitend in het buitenland behaalt, voldoende rekening is gehouden gezien de uitwerking van de vermindering van het vennootschapsbelastingtarief voor uitdelingen en het verhoogde tarief der dividendbelasting, menen de ondergetekenden te mogen verwijzen naar de eerder in deze memorie opgenomen beschouwingen naar aanleiding van opmerkingen van zeer vele leden, waar ook dit aspect uitvoerig is besproken.

De hier aan het woord zijnde leden hebben verder verklaard het met name in verband met de verwerkelijking van de doeleinden van de E.E.G. gewenst te achten dat aan het door hen aangesneden onderwerp aandacht wordt geschonken. Hieromtrent merken de ondergetekenden op dat zij niet vrezen voor een verslechtering van de positie van Nederlandse vennootschappen, vergeleken met vennootschappen van andere E.E.G.-Staten. Uit het vorenstaande blijkt dat de nieuwe Nederlandse gedragslijn goed past in het internationale beeld, hetgeen met name ook ten opzichte van de E.E.G.-Staten geldt.

HOOFDSTUK I

Belastingplicht

Artikel 1. Voor het antwoord op de door verschillende leden gestelde vraag naar het praktische nut van de kwalificatie die de dividendbelasting tot een directe belasting stemt, mogen de ondergetekenden verwijzen naar hetgeen zij op een soortgelijke vraag hebben geantwoord in de memorie van antwoord betreffende artikel I van het ontwerp van Wet op de loonbelasting 1960 (blz. 5, rechter kolom).

Dezelfde verschillende leden hebben gevraagd, of moet worden aangenomen dat een andere mogelijkheid om tot de opbrengst van aandelen enz. gerechtigd te zijn dan rechtstreeks of door middel van certificaten uitgesloten moet worden geacht. De ondergetekenden is geen andere mogelijkheid bekend waarbij nog gezegd kan worden dat de persoon in kwestie gerechtigd is tot de opbrengst van de in het eerste artikel van

het ontwerp bedoelde aandelen, winstbewijzen en winstdelen- de obligaties. De ondergetekenden merken overigens op dat, al ware er een andere mogelijkheid aanwezig om tot de opbrengst van de onderwerpelijke effecten gerechtigd te zijn, er toch wel steeds een natuurlijk persoon of lichaam rechtstreeks of door middel van certificaten gerechtigd zal zijn tot de opbrengst van die effecten. In dit verband zij nog vermeld dat er in geval van depotfractiebewijzen en participatiebewijzen in beleggingsfondsen sprake is van rechtstreeks genieten (verwezen zij naar het arrest van de Hoge Raad van 5 december 1951, B. 9123).

HOOFDSTUK II

Voorwerp van de belasting

Artikel 3. Bij verscheidene leden is de vraag gerezen of er bij uitreiking van bonusaandelen aan directeuren, commissarissen en personeel sprake is van een opbrengst in de zin van artikel 3. Zij overwogen daarbij dat letter *c* van het eerste lid van dit artikel slechts betrekking heeft op aandelen, uitgereikt aan aandeelhouders, in welk geval de opbrengst gesteld wordt op de nominale waarde van de aandelen. De ondergetekenden delen hieromtrent mede dat uitreiking van aandelen aan anderen dan in de in artikel 1 bedoelde personen die gerechtigd zijn tot de opbrengst, geen aanleiding geeft tot heffing van dividendbelasting. Uitreiking van aandelen is voor deze anderen namelijk geen „opbrengst van aandelen enz.”; voor hen zal deze uitreiking vrijwel steeds een voordeel uit dienstbetrekking vormen, in welk geval niet de dividendbelasting, doch de loonbelasting als voorheffing optreedt. Hieruit volgt dat artikel 51, tweede lid, van het ontwerp van Wet op de inkomstenbelasting 1960 ten deze niet van belang is.

De ondergetekenden kunnen niet instemmen met de opvatting van deze leden, dat het ontwerp wat de belastbaarheid van uitgereikte aandelen betreft, afwijkt van het Besluit op de Dividendbelasting 1941. Zoals zij reeds in de memorie van toelichting hebben vermeld, wijkt het eerste lid van artikel 3 van het ontwerp in materieel opzicht niet af van artikel 2 van het Besluit 1941. Het laatstbedoelde artikel geeft slechts een nadere aanduiding van de in artikel 1, eerste lid, van het Besluit vermelde belastbare opbrengst: de opbrengst van aandelen enz. Uitreiking van aandeelbewijzen zonder storting aan directie, commissarissen en personeel van een n.v. als zodanig geeft dan ook onder de werking van het Besluit geen aanleiding tot de heffing van dividendbelasting.

Verscheidene leden merken op dat het ontwerp in wezen de regeling volzet van de inkomstenbelasting inzake inkomsten uit vermogen. Zij stellen de vraag of het in verband met een mogelijke toekomstige ontwikkeling bij het desbetreffende onderdeel van de inkomstenbelasting niet praktisch zou zijn in artikel 3 te verwijzen naar de inkomstenbelasting in plaats van een limitatieve opsomming te geven. Naar aanleiding van deze vraag willen de ondergetekenden er in de eerste plaats op wijzen dat de opsomming in het eerste lid van artikel 3 geen limitatieve opsomming is. Het voorwerp van de dividendbelasting wordt door artikel 2 aangewezen. Artikel 3, eerste lid, heeft ten doel te bepalen dat de daarin genoemde verstrekkingen in elk geval voorwerp van de dividendbelasting zijn. Op de gestelde vraag antwoorden de ondergetekenden dat de heffing van inkomstenbelasting weliswaar mede bestrijkt de opbrengsten, vermeld in artikel 3 van het ontwerp, doch de aanheffing van dividendbelasting onderhevige opbrengsten niet als een of meer afzonderlijke categorieën opsomt. In het kader van de inkomstenbelasting was dit ook niet nodig, aangezien deze alle vermogensinkomsten treft. Reeds om deze reden moet de dividendbelasting een zelfstandige omschrijving geven van haar voorwerp. Overigens is de omschrijving van de in artikel 3, eerste lid, onder *b*, *c* en *d*, van het ontwerp vermelde opbrengsten gelijk aan de overeenkomstige omschrijving in de artikelen 22 en 25 van het ontwerp van Wet op de inkomstenbelasting 1960; mochten zich in de toekomst bij de heffing van een van beide belastingen bepaalde ontwikkelingen voordoen, dan mag verwacht worden dat deze ontwikkelingen voor

de heffing van de andere belasting doorwerken. Tenslotte willen de ondergetekenden nog als bezwaar tegen een eenvoudige verwijzing voor de belastbare opbrengsten naar de inkomstenbelasting vermelden, dat dit te veel afbreuk zou doen aan het zelfstandige karakter van de dividendbelasting, dat zich in het bijzonder in internationale verhoudingen manifesteert.

De ondergetekenden willen van deze gelegenheid gebruik maken om aan artikel 3, eerste lid, van het ontwerp een bepaling toe te voegen. In genoemd lid wordt niet afzonderlijk als opbrengst genoemd hetgeen op winstbewijzen wordt uitgekeerd met inbegrip van hetgeen wordt genoten ter gelegenheid van afkoop of inkoop daarvan. Nu deze categorie wel afzonderlijk is genoemd in artikel 22, eerste lid, onder *f*, van het ontwerp van Wet op de inkomstenbelasting 1960, zou ten onrechte de mening post kunnen vatten dat afkoop of inkoop van winstbewijzen geen aanleiding geeft tot heffing van dividendbelasting. Ten einde dit te voorkomen hebben de ondergetekenden een bepaling ingevoegd die gelijk is aan de genoemde bepaling voor de inkomstenbelasting. Voor de tekst mogen zij naar onderdeel I van de bij deze memorie behorende nota van wijziging verwijzen.

Artikel 4. Vele leden geven te kennen dat de regeling van artikel 4, letter *a*, voor de belastingadministratie en de dividendontvangende vennootschap een belangrijke vereenvoudiging kan zijn, doch voor de uitdelende vennootschap zeker geen vereenvoudiging betekent, terwijl laatstbedoelde vennootschap bovendien het risico loopt van naheffing van dividendbelasting indien zij ten onrechte de inhouding daarvan achterwege heeft gelaten in de veronderstelling dat aan de vereisten van artikel 4, letter *a*, was voldaan. Zoals de ondergetekenden reeds in de toelichting op artikel 4 hebben vermeld, wijkt letter *a* op enkele punten af van het ermee vergelijkbare artikel 2a van het Besluit op de Dividendbelasting 1941; gewezen zij op de nauwere aansluiting bij de voor de vennootschapsbelasting geldende deelnemingsvrijstelling en de vrijstelling van dividendbelasting voor dividenden, genoten door de beleggingsmaatschappijen welke delen in de in artikel 27 van het ontwerp van Wet op de vennootschapsbelasting 1960 voorziene vrijstelling van vennootschapsbelasting. Met deze wijzigingen hebben de ondergetekenden beoogd op bredere schaal dan thans het geval is inhouding van dividendbelasting achterwege te doen blijven indien het dividend bij het ontvangende lichaam niet tot heffing van vennootschapsbelasting aanleiding geeft en er uit dien hoofde voor inhouding van de in binnenlandse verhoudingen als voorheffing fungerende dividendbelasting geen reden is. De ondergetekenden erkennen dat er in de reeling van het ontwerp een enigszins grotere diligentie van de uitdelende vennootschap wordt gevraagd dan in de huidige wettelijke regeling. Zij menen evenwel dat de voorgestelde reeling slechts zelden tot moeilijkheden aanleiding zal geven. Bij de toepassing van de onderwerpelijke bepaling is een beperkte kring van dividendgenietende lichamen betrokken. Tussen deze lichamen en de uitdelende vennootschappen zullen gewoonlijk nauwe relaties bestaan, ook indien rekening wordt gehouden met de soepeler voorwaarden voor het toekennen van de deelnemingsvrijstelling voor de vennootschapsbelasting. Bovendien mag, naar de ondergetekenden vertrouwen, van beleggingsmaatschappijen de vereiste medewerking aan een juiste toepassing van de bepaling worden verwacht. De ondergetekenden wijzen er nog op dat de bepaling slechts die opbrengsten niet tot de belastbare opbrengsten rekent, waarvan blijkt dat zij ofwel onder de deelnemingsvrijstelling van de vennootschapsbelasting vallen, ofwel door beleggingsmaatschappijen worden genoten. Blijkt dit niet, dan houdt de uitdelende vennootschap dividendbelasting in. De ondergetekenden zijn evenwel bereid de bepaling van artikel 4, letter *a*, zodanig te wijzigen, dat aan de uitdelende vennootschap een grotere vrijheid wordt gelaten om al of niet tot inhouding van dividendbelasting over te gaan. Daartoe wordt de in het ontwerp opgenomen regeling dat de in letter *a* vermelde opbrengsten niet tot de aan dividendbelasting onderworpen opbrengsten worden gerekend, vervangen door de bepaling dat de uitdelende vennootschap bevoegd is

inhouding van dividendbelasting van bedoelde opbrengsten achterwege te laten. Nu de uitdelende vennootschap zelf kan beslissen of zij dividendbelasting zal inhouden, kan bij het ten onrechte achterwege blijven van inhouding met te meer recht aan haar een naheffing worden opgelegd. Aangezien ten gevolge van deze wijziging de kans groter wordt, dat dividendbelasting wordt ingehouden die later dient te worden gerestitueerd, menen de ondergetekenden voorts de in artikel 10 van het ontwerp opgenomen limiet voor teruggaaf van f 25 te moeten verlagen tot f 10, waardoor tevens overeenstemming wordt verkregen met de overeenkomstige bepaling van artikel 51, tweede lid, van het ontwerp van Wet op de inkomstenbelasting 1960. De tekst van beide wijzigingen is opgenomen in de onderdelen II en III van de bij deze memorie behorende nota van wijziging.

Voor het antwoord op de vraag, welke richtlijnen de ondergetekenden voor ogen staan met betrekking tot de in artikel 27 van het ontwerp van Wet op de vennootschapsbelasting 1960 bedoelde n.v.'s verwijzen de ondergetekenden naar hetgeen zij dienaangaande bij het genoemde artikel in de memorie van antwoord betreffende de vennootschapsbelasting hebben opgemerkt.

Veel leden vestigen de aandacht op artikel 4, letter b. Zij stellen drie gevallen, waarvoor zij een wijziging van de bepaling bepleiten. In de eerste plaats noemen zij het geval van de Nederlandse dochtervennootschap die niet alleen buitenlandse winst geniet, doch tevens winst uit een hier te lande geëxploiteerd bedrijf. Vervolgens stellen zij het geval van de Nederlandse dochtervennootschap die naast buitenlandse winst voordelen uit binnenlandse deelnemingen geniet. In de derde plaats noemen de hier aan het woord zijnde leden de zuivere Nederlandse holdingmaatschappij die zowel buitenlandse als binnenlandse deelnemingen bezit. In deze drie gevallen vindt artikel 4, letter b, geen toepassing, omdat de desbetreffende Nederlandse dochtervennootschap (met een buitenlandse moedervennootschap) niet uitsluitend vrijgestelde buitenlandse winst geniet, doch mede binnenlandse voordelen.

De ondergetekenden merken hierover het volgende op. De bepaling van artikel 4, letter b, past niet in de algemene opzet van de dividendbelasting. Zoals de uiteenzetting in het begin van deze memorie moge hebben aangetoond, bedoelt de dividendbelasting het dividend als opbrengst van de aandeelhouder te treffen ongeacht aard, herkomst of belastingheffing van de winst waaruit het dividend wordt betaald. Bij het opnemen van de onderwerpelijke bepaling is het geenszins de bedoeling van de ondergetekenden geweest deze grondgedachte van de dividendbelasting in haar algemeenheid te doorbreken. Dit moge reeds hieruit blijken, dat de regeling beperkt werd tot concern-verhoudingen.

Artikel 4, letter b, moet gezien worden tegen de achtergrond van de verdragspolitiek voor deelnemingsdividenden welke de ondergetekenden beschreven hebben in de nota inzake de algemene herziening. Zoals op blz. 13 van die nota meer uitvoerig is uiteengezet, blijft in de nieuwe verdragspolitiek gehandhaafd het door Nederland steeds ingenomen standpunt, dat onder verdrag op deelnemingsdividenden welke van de ene Staat naar de andere vloeien geen dividendbelasting dient te worden geheven. Naast de grote Nederlandse belangen welke voor deze regeling pleiten, staat de overweging dat overmakingen van winst binnen een concern niet tot belastingheffing aanleiding dienen te geven. Deze overweging geldt ongeacht de herkomst van de winst. Daarom wenst Nederland de vorenomschreven gedragslijn te volgen zowel ten aanzien van dividenden die een Nederlandse dochtervennootschap aan een buitenlandse moedervennootschap uitkeert en uit enkel buitenlandse winst afkomstig zijn, als ten aanzien van dergelijke dividenden die uit enkel Nederlandse winst afkomstig zijn. Ten gevolge van de introductie van het gedifferentieerde vennootschapsbelastingtarief zal er in deze situatie een nieuw element optreden. In de opzet van het nieuwe tarief dient de tariefsvermindering voor uitgedeelde winst niet te worden genoten, zolang de winst binnen een concern blijft. Vandaar dat bij winstovermakingen van dochter- naar moedervennootschap in binnenlandse ver-

houdingen de naheffing, voorzien in artikel 21, derde lid, van het ontwerp van Wet op de vennootschapsbelasting 1960, wordt toegepast en bij winstovermakingen door een Nederlandse dochtervennootschap aan een buitenlandse moedervennootschap de tariefsvermindering bij de dochtervennootschap zal worden gecompenseerd door inhouding van dividendbelasting. De aldus door Nederland ook in verdragsverhoudingen te heffen dividendbelasting op naar het buitenland vloeiende deelnemingsdividenden is slechts naar de vorm dividendbelasting, in wezen is het een heffing van bij de dochtervennootschap te weinig geheven vennootschapsbelasting. Deze heffing van dividendbelasting valt dan ook geheel buiten het kader van de normale heffing van dividendbelasting. Voor heffing van een dergelijke compensatoire dividendbelasting is er geen reden — zo is op blz. 13 van de nota inzake de algemene herziening betoogd — indien de winst van een Nederlandse dochtervennootschap voor het geheel bestaat uit buitenlandse winst waarover hier te lande geen vennootschapsbelasting verschuldigd is. Uit deze gedachte is artikel 4, letter b, voortgekomen. Wetstechnisch is het bezwaarlijk het nieuwe tarief van de dividendbelasting van 25 % te splitsen in een gedeelte dat als „normale” dividendbelasting moet worden beschouwd en een gedeelte dat compensatie van te weinig geheven vennootschapsbelasting bedoelt te zijn. Dit bezwaar is ondervangen door aan de bepaling een dubbel effect te geven: niet alleen het achterwege laten van de compensatoire heffing van dividendbelasting, maar ook het achterwege laten van de normale dividendbelasting op naar het buitenland vloeiende deelnemingsdividenden. Daarmede loopt de bepaling vooruit op de voor verdragspartners meest gunstige verdragsregeling waartoe Nederland bereid zou kunnen zijn; de vraag of de verdragspartners tot gelijkwaardige concessies bereid zullen zijn, is uitgeschakeld. Gelet op dit aspect van de onderwerpelijke bepaling zal het niet verbazen, dat de werking van de bepaling zeer beperkt is gehouden. De ondergetekenden zijn dan ook van oordeel, dat elke verruiming de Nederlandse belangen zou kunnen schaden. In de nota inzake de algemene herziening hebben de ondergetekenden er reeds op gewezen, dat voor handhaving van de bestaande gedragslijn voor uitgaande deelnemingsdividenden — geen dividendbelasting — meer nog dan theoretische overwegingen een dwingende reden zijn geweest de grote belangen van Nederlandse lichamen met participaties in het buitenland. Zou de Nederlandse wetgeving op het onderhavige punt ten aanzien van het buitenland soepeler worden gemaakt, dan zullen andere Staten te minder reden hebben om bij verdrag aan Nederlandse lichamen met buitenlandse deelnemingen de behandeling toe te kennen, welke Nederland voor die lichamen tracht te bereiken, nl. vrijstelling van deelnemingsdividenden. Zou — wat uit de vragen van de hier aan het woord zijnde leden kan worden afgeleid — de aanwezigheid van artikel 4, letter b, in de nieuwe wetgeving zekere spanningen oproepen, dan zou naar de overtuiging van de ondergetekenden een oplossing niet moeten worden gezocht in een verruiming van de werking van de bepaling, maar in een verwijdering van de bepaling uit het ontwerp. Voor deelnemingsdividenden zou dan de volgende situatie ontstaan. Het wettelijke tarief van 25 pct. wordt ook op deze dividenden toegepast. Aangezien Nederland bereid is verdragen ter vermijding van dubbele belasting te sluiten waarbij — afgezien van de compensatoire heffing in verband met het gedifferentieerde vennootschapsbelastingtarief — van de heffing van dividendbelasting afstand wordt gedaan, heeft het wettelijke tarief geen finaal karakter, maar is het als het ware het vertrekpunt bij de onderhandelingen. In hoeverre Nederland in een bepaald geval afstand doet van dividendbelasting, hangt dan af van de bereidheid van de verdragspartner tot gelijkwaardige concessies. In dit verband zij opgemerkt, dat de overgrote meerderheid van de deelnemingsdividenden welke Nederlandse lichamen uit het buitenland ontvangen, afkomstig is uit Staten waarmee Nederland een verdrag ter vermijding van dubbele belasting heeft gesloten.

Zijn de door de hier aan het woord zijnde leden gestelde vragen reeds voor de ondergetekenden aanleiding geweest om

zich op de bepaling van artikel 4, letter *b*, te bezinnen, onafhankelijk daarvan hebben zich op internationaal terrein bepaalde ontwikkelingen voorgedaan die tot een nadere overweging van de bepaling hebben geroepen. In de laatste jaren, inzonderheid in de periode sinds de indiening van het ontwerp, heeft zich in vele Staten een gevoel van onbehagen gemanifesteerd over het verschijnsel dat bepaalde Staten grote aantrekkingskracht blijken uit te oefenen op buitenlands kapitaal uit hoofde van een soepeler belastingheffing dan eerstbedoelde Staten bezitten. Een uiting van dit onbehagen menen de ondergetekenden ook bespeurd te hebben in de vraag die vele leden in het voorlopig verslag inzake het ontwerp van Wet op de vennootschapsbelasting 1960 (blz. 15, rechter kolom) hebben gesteld over het vestigen van ondernemingen in landen met zeer lage belastingtarieven, welke niet door het voorzieningsniveau enz. van die landen worden gerechtvaardigd. Bij meer dan één Staat heeft dit onbehagen geleid tot afweermaatregelen, die soms een ingrijpend karakter hebben. Als voorbeeld kunnen worden genoemd de recente wijzigingen in de belastingwetgeving van de Verenigde Staten van Amerika, die beogen voor vennootschappen van dat land bepaalde fiscale voordelen uit buitenlandse belastingstelsels ongedaan te maken door eigen belastingheffing. Een andere methode van afweer tegenover een Staat met een soepel fiscaal stelsel is een verminderde bereidheid om met zodanige Staat een verdrag ter vermindering van dubbele belasting te sluiten. Het resultaat van een en ander kan zijn, dat de aantrekkingskracht van het gunstige regime teniet wordt gedaan door tegenwerkende maatregelen van andere Staten, of per saldo in een nadeel omslaat omdat de afweermaatregelen zich vaak niet alleen zullen richten tegen het kapitaal dat de Staat met het soepele stelsel uit het buitenland aantrekt, maar ook tegen het eigen bedrijfsleven van die Staat. Nu behoeft niet te worden geveerd dat het Nederlandse stelsel in zijn geheel als een bijzonder soepel stelsel zal worden aangemerkt met een niet te rechtvaardigen lage belastingdruk. Wat hierboven vermeld is met betrekking tot belastingstelsels als geheel, geldt evenwel ook voor bepaalde onderdelen. Zo kan een gunstig regime op het terrein van de concernverhoudingen afweermaatregelen oproepen op dat bijzondere terrein. De bepaling van artikel 4, letter *b*, is in verband met de deelnemingsvrijstelling een — vergeleken met andere wetgevingen — bijzonder gunstig werkende bepaling. Al is met het opnemen in het ontwerp van deze bepaling generlei begunstiging van de betrokken lichamen beoogd en kan de bepaling ook in haar samenhang met de deelnemingsvrijstelling uit theoretische gronden worden verklaard, niettemin menen de ondergetekenden er rekening mede te moeten houden dat de aanwezigheid van de onderwerpelijke bepaling in de Nederlandse wetgeving andere Staten tot een gedragslijn kan brengen welke een ongunstige terugslag zal hebben op het voor Nederlandse lichamen juist zo belangrijke terrein van de concernverhoudingen. Naast de reeds eerder vermelde overwegingen is het in het bijzonder deze laatste, welke de ondergetekenden tot de overtuiging heeft gebracht dat het wenselijk is artikel 4, letter *b*, uit het ontwerp te verwijderen. Verwezen zij naar onderdeel II van de bij deze memorie behorende nota van wijziging.

In aansluiting op het vorenstaande willen de ondergetekenden omtrent de door de hier aan het woord zijnde leden gestelde gevallen, waarin de Nederlandse dochtervennootschap een holdingmaatschappij — inzonderheid een zuivere holdingmaat-

schappij — is, nog het volgende opmerken. Deze leden zijn beducht voor een verplaatsing naar het buitenland van activiteiten of deelnemingen van Nederlandse dochtervennootschappen als gevolg van verzwarende van de Nederlandse belastingheffing. Nu artikel 4, letter *b*, uit het ontwerp is verwijderd, behoeft er geen vrees te bestaan dat een buitenlandse moedervennootschap bepaalde Nederlandse activiteiten of Nederlandse deelnemingen naar het buitenland overbrengt ten einde te bereiken dat de Nederlandse dochtervennootschap slechts buitenlandse voordelen zou genieten en zodoende aan de vereisten voor toepassing van de nu geschrapte bepaling zou voldoen. Overigens willen de ondergetekenden nog in het algemeen opmerken dat het overbrengen van activiteiten en deelnemingen naar Staten met een bijzonder gunstig belastingstelsel in toenemende mate wordt afgeremd door de hierboven reeds in het kort vermelde afweermaatregelen van andere Staten.

Artikel 7. Verschillende leden menen, dat de huidige en de daarvan niet afwijkende in het ontwerp opgenomen wijze van heffing van de dividendbelasting vrij veel administratief werk vergt van niet-fiscale instanties. Zij vragen of een andere administratief eenvoudiger, doch even deugdelijke wijze van heffing is overwogen, en of het buitenland op dit terrein geen perspectieven oplevert. De ondergetekenden merken hierover het volgende op. Enerzijds dient zorg te worden gedragen dat de belasting in de voorgeschreven gevallen tot het juiste bedrag wordt geheven. Anderzijds dient niet te worden vergeten dat de omstandigheid dat de dividendbelasting in binnenlandse verhoudingen als voorheffing van inkomsten- en vennootschapsbelasting fungeert, waarborgen vereist voor een juiste verrekening van de dividendbelasting. Bij een recent onderzoek naar mogelijkheden voor vereenvoudiging zijn de ondergetekenden tot de slotsom gekomen dat vereenvoudiging ten koste van de deugdelijkheid zou gaan. Ook een vergelijking met het buitenland — voor zover hierover gegevens ter beschikking waren — heeft geen perspectieven voor een deugdelijke vereenvoudiging opgeleverd. De ondergetekenden hebben geen reden eraan te twifelen dat de Nederlandse wijze van heffing een vergelijking met buitenlandse heffingsmethoden zeer wel kan doorstaan.

De ondergetekenden hebben kennis genomen van de opmerking van dezelfde verschillende leden over het niet overnemen van de bepaling van artikel 24, eerste lid, van de Uitvoeringsresolutie Inkomstenbelasting 1953. Voor de goede orde menen zij er de aandacht op te moeten vestigen dat in het gewijzigde artikel 51, tweede lid, van het ontwerp van Wet op de inkomstenbelasting 1960 een bepaling van gelijke strekking als de in de vorige volzin genoemde bepaling, zij het in enigszins veruimde vorm, is opgenomen.

De Minister van Financiën,

J. ZIJLSTRA.

De Staatssecretaris van Financiën,

VAN DEN BERGE.